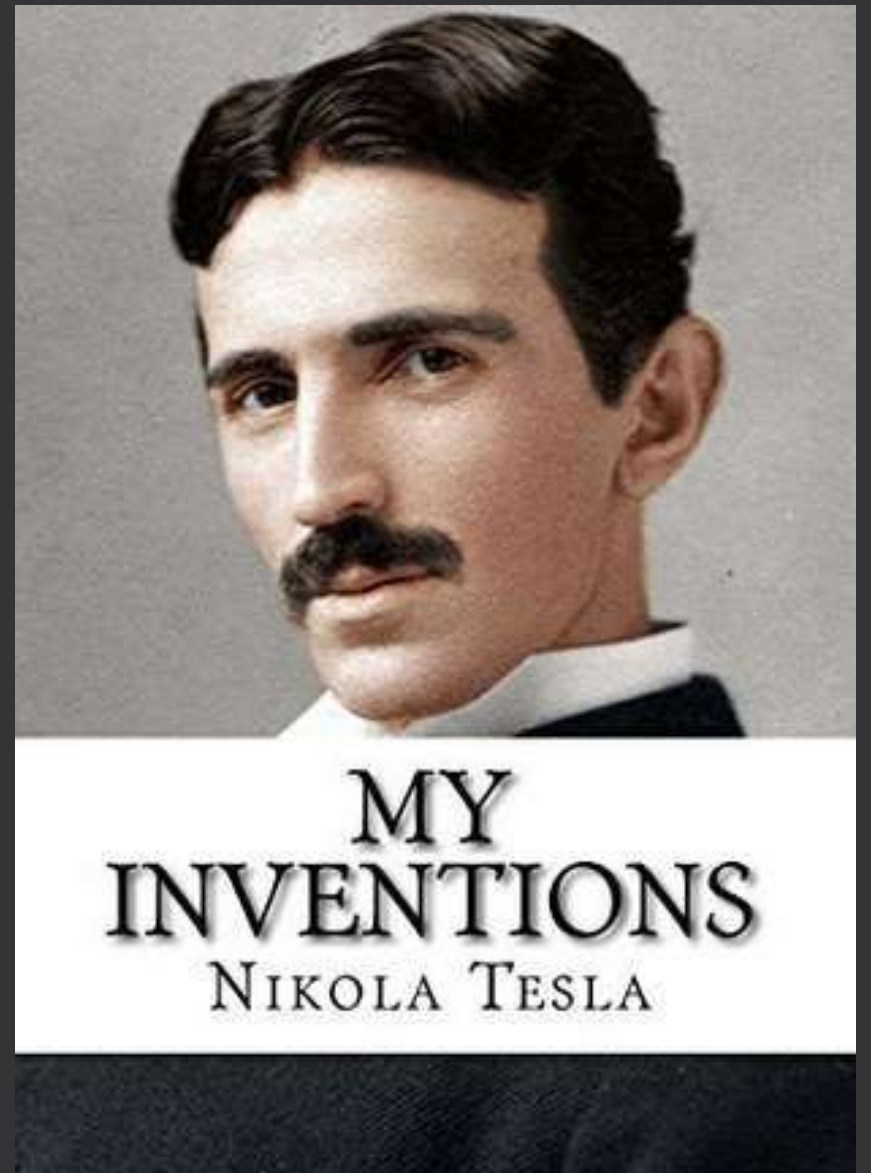

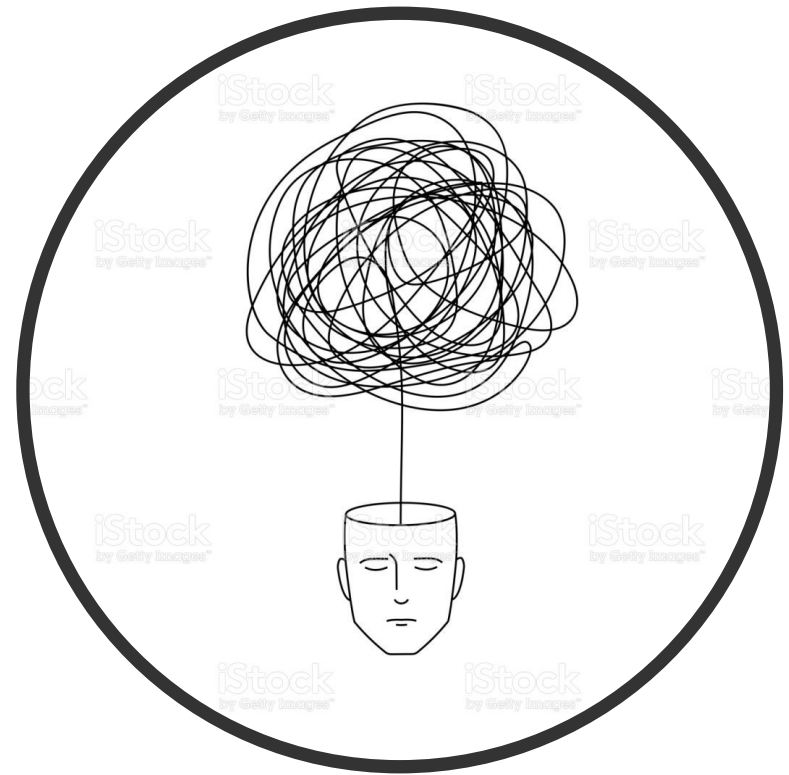
Nikola Tesla, legenda+ usmena praktika

Одломак из књиге „Моји изуми“

- Напредак и развој човека битно зависе од изумитељског дара. Он је најважнији производ човековог стваралачког ума. Његов крајњи циљ је потпуна превласт ума над материјалним светом и овладавање природним силама за потребе људи. То је тежак задатак за изумитеља, кога врло често погрешно схватају и не признају. Али он налази огромну надокнаду у задовољству које произлази из његове моћи и осећања да он припада класи изузетно привилегованих људи, без којих би човечанство одавно ишчезло у љутој борби против немилосрдних сила природе.
- *Да ли се слажеш са реченицом о таленту за потребе људи?*
- *Ако говоримо о уметницима, да ли ти је познато мишљење да је за уметника највећа беда да нема публику која га прати?*

- Ако говорим о себи, ја сам већ осетио пуну меру овог дивног задовољства које је било толико да сам у многим годинама свога живота осећао тај непрекидни занос.
- Бије ме глас да сам један од највреднијих радника а можда и јесам, уколико је размишљање исто што и рад, пошто сам му посветио све моје будне сате. Сваки напор под принудом захтева жртвовање енергије. Никада нисам платио ту цену. Напротив, ја сам сазревао размишљајући.

Teslino proročanstvo

- Нарочито је жалосно што је приликом утврђивања мировних услова усвојена казнена политика, као основ одредбама мира, јер ће од сада, за само неколико година бити могућно да се народи боре без војске, бродова и топова много страховитијим оружјем, чија разорна моћ и подручје деловања практично немају границе. Непријатељ ће бити у стању да разори сваки град, и то без обзира на његову удаљеност и никаква сила овога света неће моћи у томе да га спречи. Ако нам је стало да избегнемо предстојећу катастрофу и таква збивања која могу куглу Земалску претворити у пакао, онда морамо убрзати развој летећих машина и бежичних преноса енергије, без оклевања, свом снагом и свим средствима којима нација располаже.
- Šta misliš, da li je ovo vreme blizu?

Devojka cara nadmudrila

КЊИЖЕВНИ ПОЈМОВИ

У овој народној приповеци нема чуда као у бајкама. Такве приповетке називамо **народним новелама** јер се у њима говори о ономе што се стварно догодило или се могло догодити.

Šta znači:
1) *pojam?*
2) *Nemam pojava*
3) *Imaš li ti pojava?*

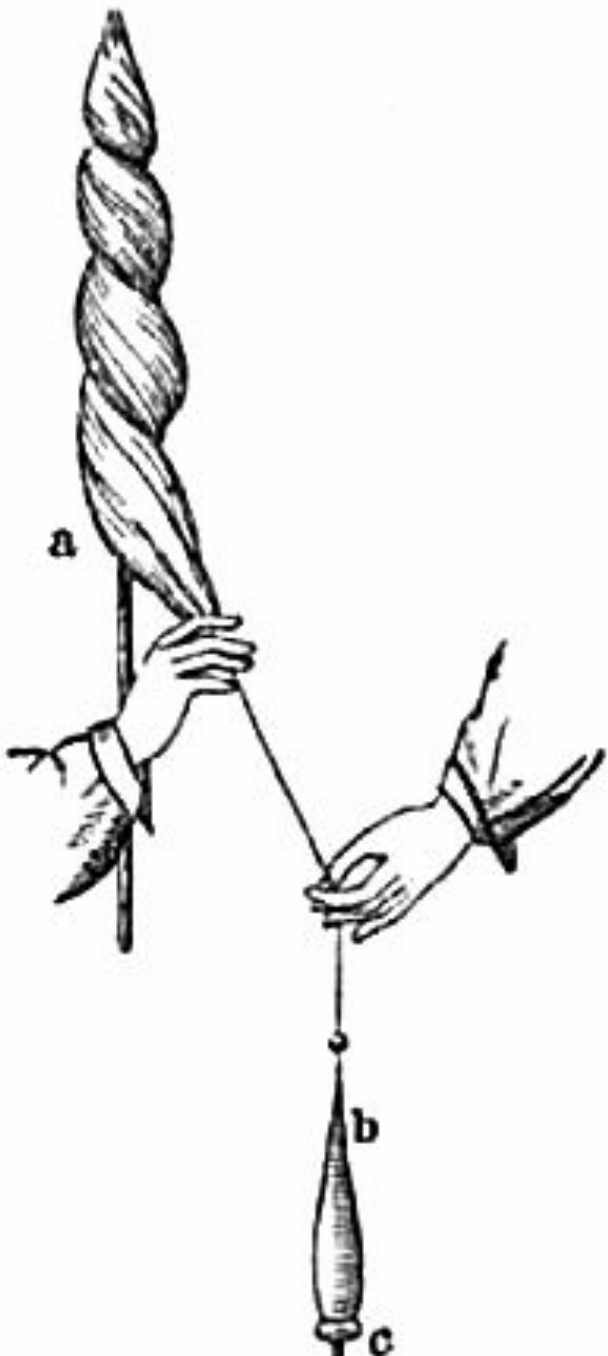
Šta misliš
kako
počinje
priča na
osnovu
date slike?

- Nekada davno, živeše otac i kćerka u pećini i preživljaše tako što svuda po svetu prosaše. Devojka je bila jako mudra, umela je pametno da govori i to umeće donekle je prenela i na oca. Kako su im životne neprilike pokazale kakvih je sve zala u svetu, ćerka i otac su bili posebno obazrivi s ljudima. Tako je jednog dana ubogi otac otišao kod bogatog cara na dvor ne bi li isprosio štogod.
- Car koji je mislio da niko na svetu nije bolji i pametniji od njega koji gospodari raskošnim carstvom, iznenadio se siromahovom mudrošću. Pošto je saznao da je starac od ćerke naučio pametno da govori, car je postao sujetan. Nije se mogao suočiti sa činjenicom da postoji neko ko više vredi i zna od njega. Tako je poželeo da proveriti očevu mudrost, a posredno i mudrost njegove kćerke. Njegova namera polako se pretvori u želju da im napakosti, ponizi i sebi dokaže koliko on sam vredi. O tome svedoče uslovi koje postavlja i njihova težina i nerešivost. Pametnoj devojci i njenom ocu poručuje da moraju da reše tri zadatka inače će im načiniti zlo.
- Prevedi date fraze, a kod kuće smisli po jednu rečenicu za svaku novu reč:
- **Prilike/ neprilike, biti obazriv, ne bi li, štogod, iznenaditi se, napakostiti,**

Prvi zadatak

- Kada starac reče da ga je ćerka naučila mudro govoriti, car zapita: "A šćer tvoja od koga se naučila?", siromah odgovori: "Bog je nju umudrio i naša jadna siromaština."
- Tada mu car dade **varenih** trideset jaja i reče mu: "Ponesi ovo tvojoj šćeri i reci joj neka mi iz tih jaja izleže pilad, **pak** ću je dobro darovati, ako li pak ne izleže, hoću te staviti na muke." Siromah **otide** plaćući u pećinu i kaže sve šćeri. Ona pozna da su jaja varena, i reče ocu da pođe **poćiniti** a da će se ona za sve **brinuti**. Otac je poslušao i otide spavati, a ona dohvati šerpu i nastavi na vatru punu vode i skuva bob. Ujutro reče ocu da uzme ralo i volove pak da ide orati pokraj puta kuda će pasati car, i reče mu: "Kad vidiš cara, uzmi bob pak sij, i vići: "haj volovi, pomozite Bože da rodi vareni bob." Kad te car zapita kako može roditi vareni bob, a ti reci: kao i iz varenijeh jaja izleći se pilad."

Drugi zadatak

- Posle prvog zadatka shvati car odmah da ga je šćer naučila, pa zapovjedi slugama **te** ga uhvate, pa mu onda pruži par cvetova lana govoreći: "Uzmi to, i od toga imaš učiniti jedra i sve što je od potrebe za jedan brod; ako li ne, izgubićeš glavu.«
- Siromah s velikijem strahom uzme lan i plaćući otide doma i kaže sve svojoj šćeri. Šćer ga pošalje da spava obećavajući da će ona sve to učiniti. **Sutradan** uzme mali komad drveta, pak probudi oca i reče mu: "**Na** ti ovo drvo i ponesi ga caru neka mi od njega napravi kudelj i vreteno i ostalo što treba za šivenje, pak ću ja njemu napraviti sve što naređuje."

Treći zadatak

- Siromah poslušao šćer i iskaže caru sve kao što ga je ona naučila. Car čuvši ovo začudi se i stane misliti šta će činiti, pa onda dohvati jednu malu čašicu i reče mu: "Uzmi ovu čašicu i ponesi tvojoj šćeri neka mi njom preseče more da ostane polje." Siromah poslušao i plačući ponese šćeri onu čašicu i kaže joj sve što je car rekao. Devojka mu reče da ostavi do sutra i da će ona sve učiniti. A sutradan **zovne** oca, da mu avan i reče "Ponesi ovo caru i reci mu neka ovim zatisne sve izvore i sva jezera, pak ću ja presecati more." Siromah otide i ovako caru reče.

•

Dve zagonetke

- Car videći da je đevojka mnogo mudrija od njega, zapovjedi mu da je dovede pred njega; a kad je dovede i oboje se poklone pred njim, onda je car zapita: *"Pogodi, đevojko, šta se može najdalje čuti?"*
- Đevojka odgovori "Čestiti care, najdalje se može čuti grom i laž." Tada se car dohvati za bradu i obrnuvši se svojoj gospodin zapita ih: *"Pogodite koliko valja moja brada?"*
- Kad jedni stanu govoriti ovoliko drugi onoliko, onda đevojka odgovori svijema da nijesu pogodili, pak reče: "Careva brada valja koliko tri kiše ljetne." Car se začudi pa reče: "Đevojka je najbolje pogodila."

Slušanje nastavka

» Напиши по чему се разликују цар и девојка. (Могуће одлике девојке: мудра, сналажљива, смирена, храбра, сигурна у себе, далековида, вешта.)

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

- Пронађи у тексту и унеси у табелу задатке које је цар постављао сиромасу и решења која је сиромас доносио цару по савету своје кћери.

Цареви задаци

1

2

3

Решења сиромасове кћери

Која је снага (сила) из ове приче јача и од мудрости?

а) страх

б) љубав

в) похлепа

г) дивљење

(заокружи одговор за који мислиш да је тачан)

Zaključak

- Pričom o tome kako je jedna siromašna devojka nadmudrila cara nekoliko puta, pokazano je kako se životna pozicija i sudbina lako mogu promeniti. Da li se slažeš?
- Tako se jedan bogati car, koji živi u raskošu i sjaju, suočava sa istinom da materijalno u stvari ne vredi i da ga ono ne izdiže nad ostalima. Naprotiv, siromašna devojka koja ceo život prosi, mudrošću i životnim iskustvom daleko je iznad njega.

Diskusija

Шта значи надмудрити некога?

Зашто је важно бити mudar?

Шта све човеку може да помогне да постане мудрији?

